

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 30.06.2022 § 114

§ 114

Kantelu rakennusvalvonnan menettelystä LVI-suunnitelmien esittämisessä

Valmistelijat / lisätiedot:
Mäntymaa Eemi

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

vs. rakennusvalvontajohtaja Tuominen-Maila Anni

Ympäristö- ja rakennuslautakunta lausuu kantelun johdosta seuraavaa:

Hallintolain (HL) 53 a §:n 1 momentin mukaan viranomaisen, siihen palvelussuhteessa olevan tai muun julkista hallintotehtävää hoitavan lainvastaisesta menettelystä tai velvollisuuden täyttämättä jättämisestä voi jokainen tehdä hallintokantelun toimintaa valvovalle viranomaiselle.

HL 53 b §:n 1 ja 2 momentin mukaan valvova viranomainen ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joihin se hallintokantelun perusteella katsoo olevan aiheutta. Jos kantelun johdosta ei ole aiheutta ryhtyä toimenpiteisiin, siitä tulee viivytyksettä ilmoittaa kantelun tekijälle. Hallintokantelua käsiteltäessä on noudatettava hyvän hallinnon perusteita ja turvattava niiden henkilöiden oikeudet, joita asia välittömästi koskee.

Hallinnon oikeusperiaatteet eivät luo oikeutta asiakkaalle valita sitä viranhaltijaa, kuka hänen asioitansa käsittelee. Rakennepäällikön menettely asiassa on viranomaisen sisäiseen työjärjestykseen liittyvä toimenpide. Viranomaisella on oikeus itsenäisesti sisäisten hallinto-, toiminta-, ja delegointivallan rajoissa päättää siitä, kuinka se sisäisesti järjestyy ja kelle osoitetaan mitäkin päivittäisiä viranhoitotehtäviä (MRL 21 § ja Ympäristö- ja rakennuslautakunnan delegeima toimivalta ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen viranhaltijoille II. osa 1 §).

Viranomaisen on toiminnassaan noudatettava lakia, sillä julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Tästä ja edellä mainitusta johtuu, että asiakkaan kannalta virkaa hoitavan henkilöllä ei ole merkitystä. Asiakkaita on viranomaistoiminnassa aina, virkaa hoitavan henkilöstä riippumatta, kohdeltava lain edellyttämällä tavalla yhdenvertaisesti. Suunnitelmien esittelytapa ei siten ole rankaisutoimi tai kiusanteko eikä se, kuten kantelijalle on aiemminkin vastattu, aiheuta ylimääräisiä kustannuksia kantelijalle. Se ei myöskään aseta kantelijaa epäedulliseen asemaan verrattuna muihin rakennusvalvonnan asiakkaisiin.

Kantelija on HL 7 §:n mukaan saanut asianmukaisesti rakennusvalvonnan palveluita, eikä niiden käyttämisestä ole millään tavoin estetty. Kantelija ei ole osoittanut kantelussaan mitään sellaista näkökohtaa, jonka mukaan rakennusvalvonnassa sovellettu menettelytapa kantelijaa koskien olisi ristiriidassa MRL:n, HL:n tai Espoon kaupungin sisäisten toimivaltaa koskevien säännösten kanssa.

Tämän johdosta ympäristö- ja rakennuslautakunta katsoo, ettei kantelu anna aiheita ryhtyä jatkotoimenpiteisiin.

Kantelu

Rakennusvalvontaan on saapunut 24.2.2022 allekirjoitettu hallintokantelu, jossa [REDACTED] (kantelija) vaatii ympäristö- ja rakennuslautakunnalta, että lautakunta puuttuu Espoon kaupungin rakennusvalvontakeskuksessa (nykyisin ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus) noudatettujen menettelytapojen asianmukaisuuteen ja poistaa kantelijaan kohdistetun muista LVI-suunnittelijoista poikkeavan menettelytapamääräyksen koskien LVI-suunnitelmien esittelytapaa. Kantelussa todetaan, että ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus toimii lainvastaisesti ja virheellisiä menettelytapoja noudattaen. Ympäristö- ja rakennuslautakunnalta edellytetään, se puuttuu joutuisasti ja tehokkaasti puutteellisuuksiin ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen toiminnassa.

Hallintokantelun mukaan kantelija on saanut 11.2.2021 rakennepäälliköltä sähköpostiviestin, jossa on ilmoitettu kantelijaa koskevasta käytännön muutoksesta. Muutoksen johdosta kantelijan on suunnitelmiansa hyväksymiseksi varattava ensin suunnitelmia koskeva esittelytilaisuus rakennusvalvonnasta tekniseltä sihteeriltä. Edelleen viestissä on edellytetty, että esittelytilaisuudessa on oltava läsnä rakennepäällikön itsensä lisäksi alueen LVI-tarkastaja, kohteen pääsuunnittelija sekä hankkeeseen ryhtyvä.

Kantelussa nostetaan esille muun ohessa seuraavia perusteita:

Kun huomioidaan lait, ympäristöministeriön sekä kaupungin sisäiset toimivallan siirtoa koskevat asiakirjat ja muut toimintaohjeet, ei käy nimenomaisesti ilmi, että rakennepäälliköllä olisi oikeus antaa menettelytapamääräyksiä, jotka koskevat yksittäistä suunnittelijaa.

Kantelussa vedotaan sekä MRL:n ja hallintolain HL:n säännöksiin.

Kantelun mukaan MRL 124 §:n 2 momentti on hyvin yleispiirteinen ja jättää laajan soveltamis- ja harkintavallan kunnalliselle rakennusvalvontaviranomaiselle. Rakennepäällikkö ei tästä huolimatta saisi käyttää suhteutettuun viranomaisvalvontaan kuuluvaa päätös- ja valvontavaltaa mielivaltaisesti. Menettelytapamääräys, joka on kohdistettu kantelijaan, ei ole yhteneväinen sen kanssa, mitä suhteutetusta viranomaisvalvonnasta on säädetty. Kantelijaan kohdistettua menettelytapaa edellytetään kantelijalta hankkeesta riippumatta, vaikka suhteutettu viranomaisvalvonta on tapauskohtaista ja suhteutetaan yksittäistapaukseen sopivaksi. Menettelytapa on jatkuva ja toistaiseksi voimassa oleva.

Lisäksi kantelun mukaan sovellettu menettelytapa eriarvoistaa kantelijan suhteessa muihin LVI-suunnittelijoihin. Erillistä esittelytilaisuutta koskeva vaatimus aiheuttaa kantelijalle ylimääräisiä kustannuksia. Edellytetty suunnitelmien esittelytapa on kantelijaan kohdistettu rankaisutoimi ja kiusanteko. Menettelytapaa perusteltu työläällä ja sujumattomalla yhteistyöllä kantelijan kanssa. Menettelytapaa ei voida pitää puolueettomana ja objektiivisesti arvioiden hyväksyttävänä. Muun ohessa näistä syistä menettely on HL 6 §:n mukaisten hallinnon oikeusperiaatteiden vastainen.

Lopuksi kantelussa todetaan, että huomioiden mm. asian tausta, kantelijan lukuisat yhteydenotot, sääntelyn epäselvyys sekä kantelijan kokemus epäoikeudenmukaisuudesta, rakennusvalvonnan palvelu ei ole ollut asianmukaista HL 7 §:n säädetyin palveluperiaatteen mukaisesti.

Asian aiempi käsittely rakennusvalvonnassa

Asiasta on oltu yhteydessä 24.2.2021 Espoon rakennusvalvontaan, ja pyydetty selvitystä ja perustelua kantelijaan kohdistuvaan eriarvostavaan menettelytapaan.

Rakennepäällikkö on vastannut tiedusteluun 3.3.2021. Tällöin rakennepäällikkö on todennut, että rakennusvalvonnassa noudatetaan suhteutettua viranomaisvalvontaa, joka on kuvattu ympäristöministeriön ohjeessa rakennustyön suorituksesta ja valvonnasta (YM5/601/2015, luku 2.1.). Vastauksessa on mm. todettu, että yhteistyö kantelijan kanssa on työlästä ja ei sujuu niin kuin pitäisi. Lisäksi on todettu, että menettely turvaa osapuolten oikeudet sekä se, että valittu menettely ei ole uusi. Lopuksi on huomautettu, ettei menettely tuo lisäkustannuksia suunnittelijalle vaan ainoa käytännön ero on se, että esittelyaika varataan aikataulusyistä teknisen sihteerin kautta.

Kantelija on lähettänyt tiedustelun asiasta 6.3.2021 ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen johtajalle. Kantelija kysyy viestissään muun ohessa seuraavia asioita. Onko rakennepäälliköllä rakennusvalvonnan nimenkirjoitusoikeus tämän kaltaiseen selvityspyyntöön. Onko rakennusvalvonnan virallinen kanta kirjattu rakennepäällikön vastaukseen. Onko niin, ettei rakennusvalvonnan tarvitse noudattaa hallintolakia. Kuuluuko rakennepäällikön toiminta maankäyttö- ja rakennusvalvonnan lakisäätöihin tehtäviin. Onko yleisen edun nimissä syytä kouluttaa yhtä LVI-suunnittelijaa tällä tavoin. Kantelijan mukaan LVI-suunnittelijana hänet on rajattu ulos LVI-suunnittelutyöstä Espoon alueella rakennepäällikön asettaman määräyksen takia. Kantelijan mukaan hänen laatimien LVI – suunnitelmien hinta nousee hänelle esitettyjen vaatimusten vuoksi. Tämä puolestaan vaikuttaa kantelijan mukaan hänen toimeentuloonsa yrittäjänä.

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen johtaja on vastannut kantelijan tiedusteluun 12.3.2021. Hän toteaa vastauksessaan seuraavaa. Rakennepäällikkö on rakennusvalvontakeskuksen teknisen yksikön esimies, joka vastaa teknisen yksikön toiminnasta ja ohjauksesta. Teknisen yksikön viranhaltijat ohjaavat erityissuunnitelmiin liittyvissä kysymyksissä ja tekevät tarvittaessa niihin liittyviä päätöksiä. Rakentamisen viranomaisvalvonta on suhteutettua ja kohdistettua (MRL 124 § ja MRL 149 § sekä ympäristöministeriön ohje rakennustyön suorituksesta ja valvonnasta YM5/601/2015). Suunnitelmien esittelymenettely on osa normaalia rakentamisen viranomaisvalvontaa.

Kantelija on uudelleen 23.3.2021 ollut yhteydessä Espoon rakennusvalvontaan ja pyytänyt Espoon ympäristö- ja rakennuslautakuntaa ottamaan asiaan kantaa ja perustelemaan, millä tavoin rakennepäällikön toiminta on MRL:n ja HL:n mukaista.

Rakennuslautakunnan sihteeri on puolestaan vastannut tähän tiedusteluun 30.3.2021. Vastauksen mukaan MRL:n soveltamiseen liittyy tosiasiallista hallintotoimintaa, johon ei voi hakea muutosta. Edelleen todetaan, että rakennepäällikkö on toiminut suhteutetun valvonnan periaatteen mukaisesti (MRL 124 § 2 momentti) ja hänen vaatimuksensa ovat

koskeneet suunnitelmien esittelyä koskevia menettelytapoja, jotka eivät ole valituskelpoisia päätöksiä. Asiaa ei edellä mainitun johdosta ole tuolloin saatettu ympäristö- ja rakennuslautakunnan käsiteltäväksi.

Käsittely

Häggman Noposen kannattamana teki ehdotuksen: "Lautakunta palauttaa asian keskustelujen jälkeen lisäperusteluja varten."

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä. Puheenjohtaja totesi ehdotuksen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Ympäristö- ja rakennuslautakunta:

Palautti asian valmisteluun.

Selostus

Kantelija

[REDACTED]

Asiamies

Asianajaja [REDACTED]
Asianajotoimisto Lukander Ruohola HTO Oy
Yliopistonkatu 15 B, 20100 Turku

Kantelun kohde

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksessa käyttöön otettu menettely, jonka mukaan suhteutetun viranomaisvalvonnan periaatteen (MRL 124 §) mukaisesti kantelijan kyseessä ollessa suunnitelmien esittely varataan teknisen sihteerin kautta. Tällöin esittelytilaisuudessa on mukana alueen LVI-tarkastajan lisäksi rakennepäällikkö. Lisäksi hankkeesta on oltava mukana hankkeeseen ryhtyvä tai pääsuunnittelija. Tarkoitus on jouduttaa hankkeiden etenemistä ja välttää turhat mutkat.

Kantelu

Rakennusvalvontaan saapui 24.2.2022 allekirjoitettu hallintokantelu, jossa kantelija vaatii ympäristö- ja rakennuslautakunnalta, että se puuttuu ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksessa noudatettujen menettelytapojen asianmukaisuuteen ja poistaa kanteliijaan kohdistetun muista LVI-suunnittelijoista poikkeavan menettelytapamääräyksen koskien LVI-suunnitelmien esittelytapaa. Lautakunnalta edellytetään, että se puuttuu joutuisasti ja tehokkaasti puutteellisuuksiin rakennusvalvonnan toiminnassa.

Kantelussa todetaan muun ohessa seuraavaa:

Rakennepäällikkö ei saa suhteutetusta valvonnasta huolimatta käyttää päätös- ja valvontavaltaa mielivaltaisesti. Menettelytapamääräys, joka on kohdistettu kanteliijaan, ei ole yhteneväinen sen kanssa, mitä suhteutetusta viranomaisvalvonnasta on säädetty. Kanteliijaan kohdistettua menettelytapaa edellytetään kantelijalta hankkeesta riippumatta, vaikka suhteutettu viranomaisvalvonta on tapauskohtaista ja suhteutetaan yksittäistapaukseen sopivaksi. Menettelytapa on jatkuva ja toistaiseksi voimassa oleva.

Lisäksi sovellettu menettelytapa eriarvoistaa kantelijan suhteessa muihin LVI-suunnittelijoihin. Erillistä esittelytilaisuutta koskeva vaatimus aiheuttaa kantelijalle ylimääräisiä kustannuksia.

Kantelussa todetaan muun ohessa, että menettelytapa lainvastaisesti ja virheellinen. Kantelussa vedotaan sekä maankäyttö- ja rakennuslain (124 §) ja hallintolain (6 ja 7 §) säännöksiin. Kantelijalta edellytetty suunnitelmien esittelytapa on kantelijan mukaan kantelijaan kohdistettu rankaisutoimi ja kiusanteko sekä asettaa hänet eriarvoiseen asemaan.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- EI JULKAISTA_Hallintokantelu LVI-suunnitelmat
- EI JULKAISTA_Liite 1 KP s-posti 11.2.2021
- EI JULKAISTA_Liite 2 KP s-posti 3.3.2021
- EI JULKAISTA_Liite 3 OK s-posti 23.3.2021
- EI JULKAISTA_Liite 4 MN s-posti 30.3.2021
- EI JULKAISTA_PT vastaus

Tiedoksi

Kantelija
Asiamies